

VIII. KONDYCJA GOSPODARSTW DOMOWYCH

1. Omówienie wyników

1. W październiku 2016 r. nastroje polskich gospodarstw domowych uległy poprawie, po dwóch kwartałach pogorszenia. Wskaźnik kondycji gospodarstw domowych IRG SGH (IRGKGD) zwiększył się o 3,0 pkt. (w poprzednich dwóch kwartałach zanotowano spadek po ok. 2,0 pkt.). W największym stopniu do wzrostu wskaźnika IRGKGD przyczyniła się poprawa ocen przyszłego bezrobocia, co jest związane z dobrą sytuacją na rynku pracy. Stopa bezrobocia wg Eurostat obniżyła się poniżej poziomu 6 % i jest najniższa od ponad 20 lat. Poprawę zanotowano również w zakresie oceny gospodarki jako całości i zdolności gospodarstw domowych do oszczędzania. Pogorszeniu uległy natomiast oceny własnej sytuacji finansowej.

2. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o ocenę bieżącej sytuacji gospodarczej w kraju – po dwóch kwartałach wzrostu – nieznacznie zmniejszyła się. Jest to prawdopodobnie wynikiem ogłoszenia przez GUS niższej od spodziewanej stopy rocznego wzrostu realnego PKB w III kwartale (wyniosła 2,5 %). Oceny przyszłej sytuacji gospodarczej wprawdzie uległy nieznacznej poprawie, jednak wartość salda jest niższa niż na początku roku, a wskaźnik wygładzony ukazuje tendencję spadkową. Mimo licznych medialnych doniesień o spowolnieniu gospodarczym w kraju oraz rewizji przez ekonomistów i instytuty badawcze prognoz dla gospodarki polskiej, oceny jej stanu przez ankietowane gospodarstwa domowe utrzymują się na dość wysokim poziomie.

3. Mimo wyraźnego osłabienia tempa wzrostu gospodarczego sytuacja na rynku pracy w Polsce jest bardzo dobra. Obserwujemy wzrost zatrudnienia i płac, a stopa bezrobocia osiągnęła historyczne minimum. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w ocenach przyszłego bezrobocia przez respondentów badania kondycji gospodarstw domowych. Wartość salda obniżyła się i jest na niskim poziomie, co oznacza, że ankietowane gospodarstwa domowe nie obawiają się bezrobocia w nadchodzącym roku.

4. Oceny zarówno bieżącej jak i przyszłej sytuacji finansowej gospodarstwa domowego uległy pogorszeniu. Wskaźnik wygładzony ukazuje tendencję spadkową. Jest to przypuszczalnie skutkiem pogorszenia się oceny perspektyw rozwojowych gospodarki.

5. Zanotowano dość znaczny wzrost oczekiwań inflacyjnych. Wartość salda zwiększyła się o blisko 15 pkt. Podobnie kształtują się oceny bieżących kosztów utrzymania – wartość salda wzrosła o ok. 9,0 pkt. Opinie respondentów są skorelowane z odczytami zmian cen; w listopadzie deflacja wygasła, a ekonomiści spodziewają się, że w grudniu ogólny poziom cen podniesie się.

6. Wobec powyższych zmian nieco zaskakujące wydają się być wyniki badania w zakresie wydatków na zakup dóbr trwałego użytku. Rosną zarówno wydatki bieżące jak i zamierzone (w najbliższych 12 miesiącach). Wartości obu sald charakteryzują się w ostatnim okresie dużą zmiennością kwartalną, co utrudnia wnioskowanie o tendencji. Można jednak powiedzieć, iż mimo oznak spowolnienia gospodarczego gospodarstwa domowe nie zrewidowały swoich planów wydatków na nabycie trwałych dóbr konsumpcyjnych i nadal przewidują pewien ich wzrost.

7. Mniej optymistycznie natomiast kształtują się tendencje niektórych istotnych wydatków gospodarstw domowych. W październikowym badaniu zanotowano duży spadek wydatków na zakup samochodu, a wartość salda prognostycznego zmniejszyła się o ok. 9 pkt. (po wzroście w poprzednim kwartale o 9,6 pkt.). Tak znaczne wahania wartości sald utrudniają ocenę trwałości obserwowanych zmian i trudno jest stwierdzić, czy jesteśmy świadkami odwrócenia się tendencji wzrostowej obserwowanej od końca 2015 r.

8. Saldo odpowiedzi na pytanie o planowany zakup lub budowę domu/mieszkania w następnych 12 miesiącach pozostało na poziomie zbliżonym do wartości z poprzedniego badania (-80,7 pkt.). Również wskaźnik wygładzony ukazuje stabilizację (po kilku kwartałach niewielkiego wzrostu). Obecnie 8,6 % gospodarstw domowych (poprzednio też 8,6 %, wobec 9,6 % w II kwartale br.) rozważa zakup lub budowę domu/mieszkania. Odsetek respondentów planujących wydatki mieszkaniowe utrzymuje się więc na dość wysokim poziomie, choć znacznie niższym niż przed światowym kryzysem finansowym i gospodarczym lat 2007-2009.

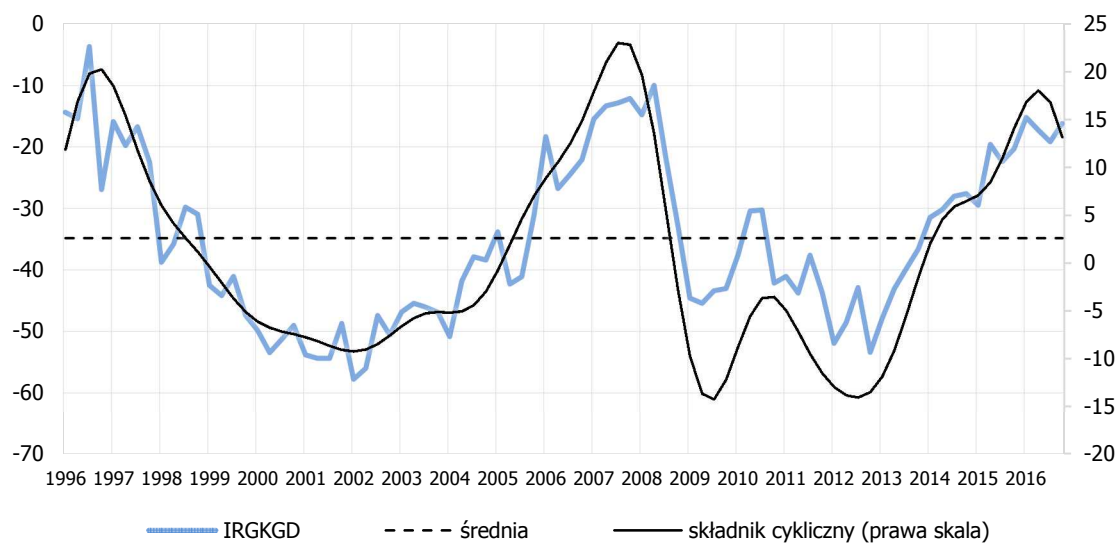
Wartość salda odpowiedzi na pytanie o planowany remont domu lub mieszkania wzrosła, lecz nie „odrobiła” silnego spadku przed kwartałem. Wskaźnik wygładzony nadal znajduje się w trendzie bocznym. Ok. 18 % gospodarstw domowych ocenia prawdopodobieństwo poniesienia wydatków remontowych jako bardzo duże lub dość duże (o 3,0 pkt. proc. więcej niż w poprzednim badaniu, jednak dużo mniej niż przed kryzysem finansowym, kiedy odsetek ten wynosił 24 %).

9. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o klimat do oszczędzania utrzymała się na wysokim poziomie (choć nieco niższym niż przed miesiącem). Tendencja rozwojowa wskaźnika wygładzonego jest wzrostowa. Prawdopodobieństwo zaoszczędzenia jakichkolwiek kwot pieniędzy respondenci oceniają jako wyższe niż kwartał temu. Ponad 22 % ankietowanych gospodarstw domowych uważa, że z „bardzo dużym” lub „dość dużym” prawdopodobieństwem zdołają w nadchodzącym roku zaoszczędzić.

10. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o zbilansowanie bieżących dochodów i wydatków gospodarstwa domowego po raz kolejny zwiększyła się do poziomu najwyższego w historii badania (+17,5 pkt.). Po oczyszczeniu z wahań krótkookresowych nadal wykazuje wyraźną tendencję wzrostową. Odsetek gospodarstw domowych, które „nieco oszczędzają”, jest na bardzo wysokim poziomie (43,3 % wobec 39,7 % w poprzednim badaniu). Odsetek tych, którzy „dużo oszczędzają”, wyniósł 4,4 %. Nastąpił jednak wzrost tych, którzy wpadają w długi (5,7 % wobec 3,9 % przed kwartałem). Ubyło tych gospodarstw domowych, które oceniają, że przejadają oszczędności (spadek do 5,8 % z 7,0 %). Wśród oszczędzających dominują gospodarstwa domowe, które odkładają mniej niż 10 % swoich dochodów; jest ich 53,1 %. Drugą grupę stanowią ankietowani odkładający między 10 % a 20 % dochodów; jest ich 34,3 %. Tych, którzy mogą odkładać ponad 30 %, jest 4,8 %. Przeciętna, szacowana stopa oszczędności wynosi 11,4 %.

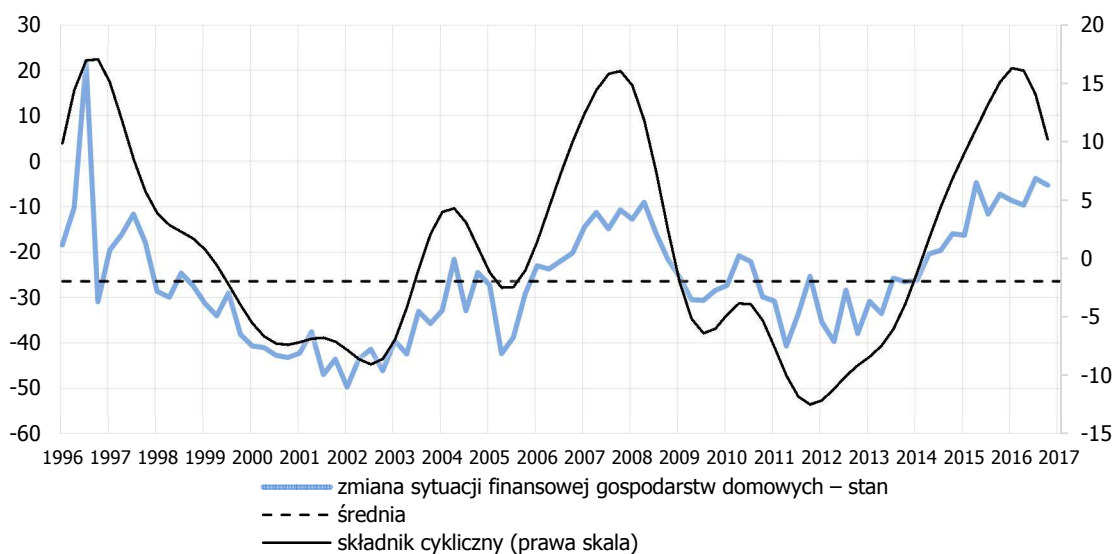
2. Wyniki szczegółowe

WSKAŹNIK KONDYCJI GOSPODARSTW DOMOWYCH

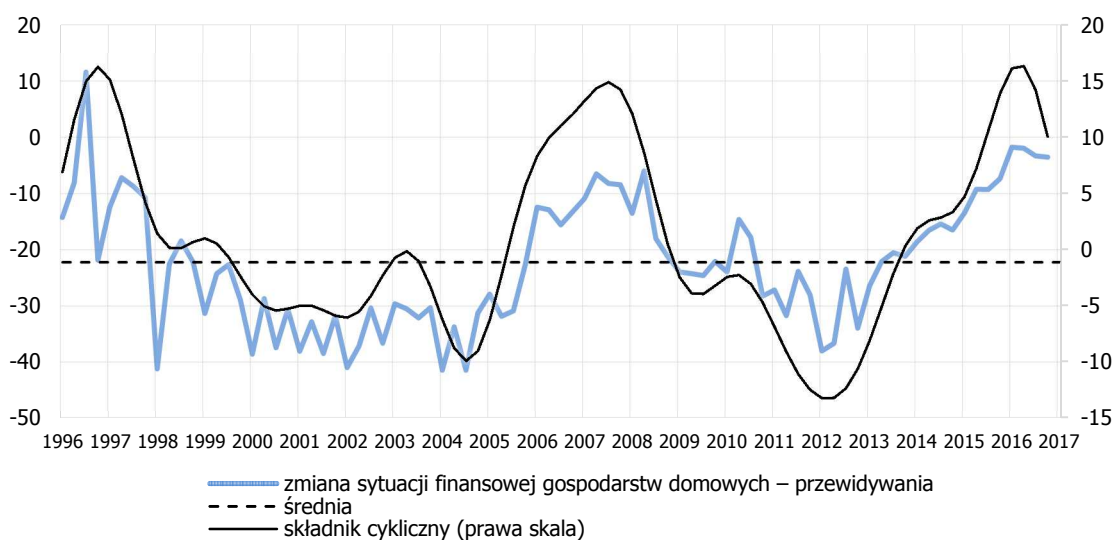
składowe salda	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. zmiana sytuacji finansowej - przewidywania	-9,3	-7,3	-1,8	-1,9	-3,3	-3,5
2. ogólna sytuacja ekonomiczna Polski - przewidywania	-16,1	-13,2	-12,1	-17,3	-18,8	-17,6
3. bezrobocie w kraju - przewidywania	12,3	13,2	6,5	6,1	13,0	3,3
4. oszczędności - przewidywania	-51,7	-47,5	-40,5	-43,5	-41,4	-40,3
wskaźnik koniunktury (IRGKGD): (1+2-3+4)/4	-22,4	-20,3	-15,2	-17,2	-19,1	-16,2

ZMIANA SYTUACJI FINANSOWEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH – STAN

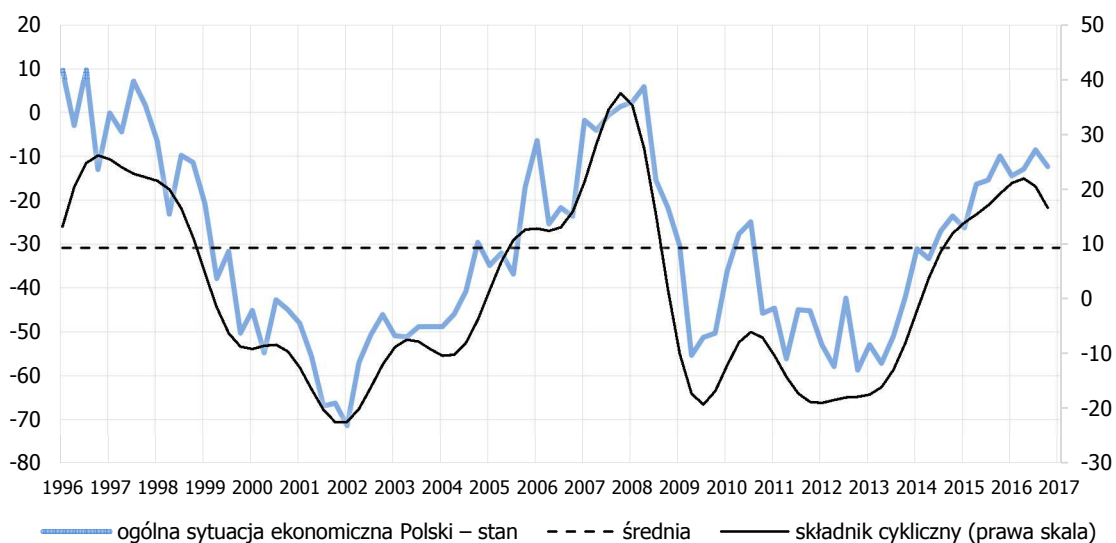
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. poprawiła się bardzo	4,0	3,4	4,1	2,1	2,3	3,5
2. poprawiła się trochę	9,7	16,7	11,5	13,1	21,6	18,8
3. bez zmian	54,7	49,6	55,7	54,4	50,3	47,1
4. pogorszyła się trochę	22,1	22,6	20,1	24,0	17,8	25,0
5. pogorszyła się bardzo	9,4	7,7	8,5	6,4	8,0	5,7
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-11,7	-7,2	-8,7	-9,7	-3,8	-5,3

ZMIANA SYTUACJI FINANSOWEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH – PRZEWIDYWANIA

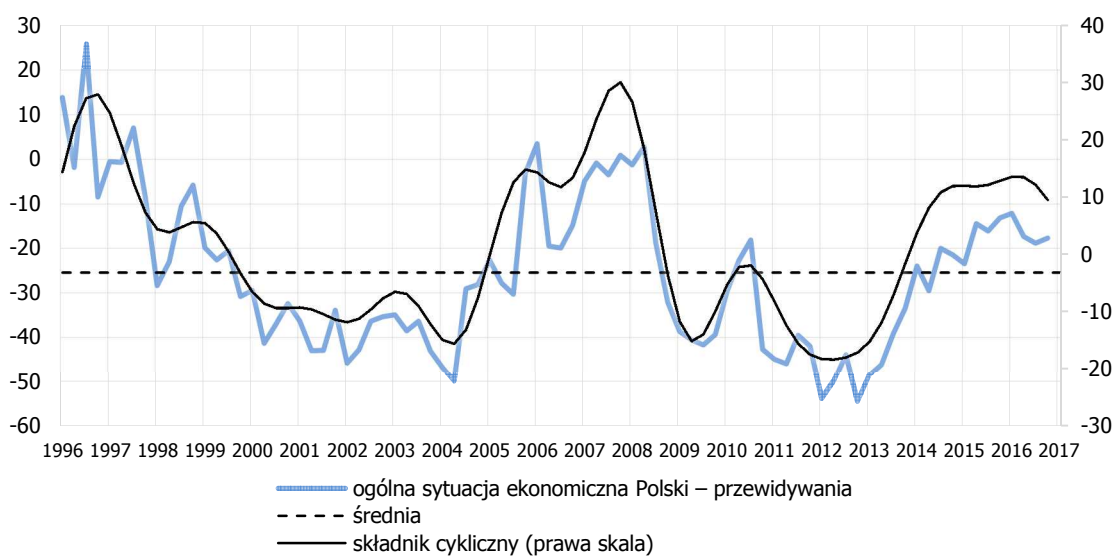
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. poprawi się bardzo	2,0	0,9	3,6	3,0	2,4	2,6
2. poprawi się trochę	15,2	19,8	20,8	22,9	18,1	19,4
3. bez zmian	54,4	49,4	49,1	47,6	54,9	52,2
4. pogorszy się trochę	19,0	23,7	21,4	20,2	19,8	20,1
5. pogorszy się bardzo	9,4	6,2	5,1	6,3	4,8	5,7
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-9,3	-7,3	-1,8	-1,9	-3,3	-3,5

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W POLSCE – STAN

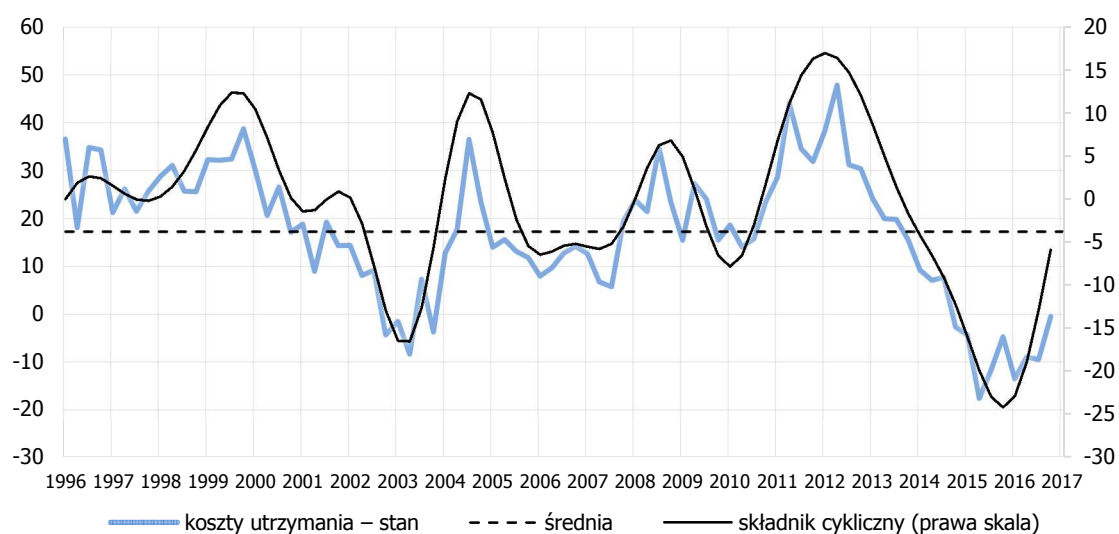
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. poprawiła się bardzo	0,0	1,5	1,1	0,9	0,8	1,3
2. poprawiła się trochę	21,7	23,4	17,7	22,7	27,5	23,4
3. bez zmian	36,8	38,7	41,1	33,9	35,5	35,1
4. pogorszyła się trochę	30,5	26,4	31,3	34,3	26,1	29,7
5. pogorszyła się bardzo	11,0	9,9	8,8	8,1	10,0	10,5
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-15,4	-9,9	-14,5	-12,9	-8,6	-12,3

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W POLSCE – PRZEWIDYWANIA

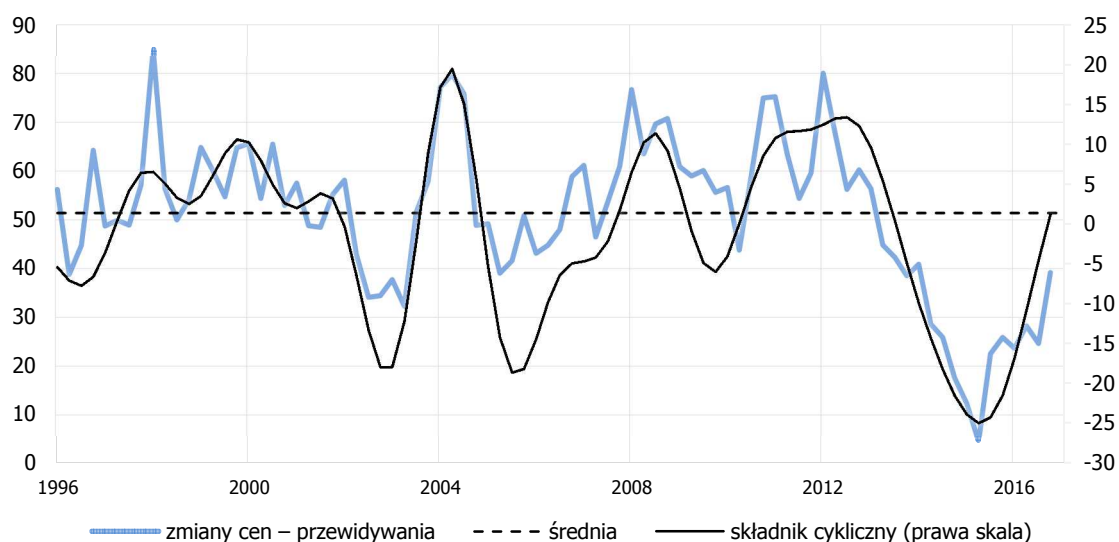
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. poprawi się bardzo	0,7	2,2	2,9	1,7	0,8	2,1
2. poprawi się trochę	21,5	22,5	28,0	26,1	22,0	20,3
3. bez zmian	32,8	34,1	25,5	23,8	31,2	34,4
4. pogorszy się trochę	34,9	29,1	29,1	32,5	31,0	26,6
5. pogorszy się bardzo	10,1	12,1	14,4	15,8	15,1	16,6
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-16,1	-13,2	-12,1	-17,3	-18,8	-17,6

KOSZTY UTRZYMANIA – STAN

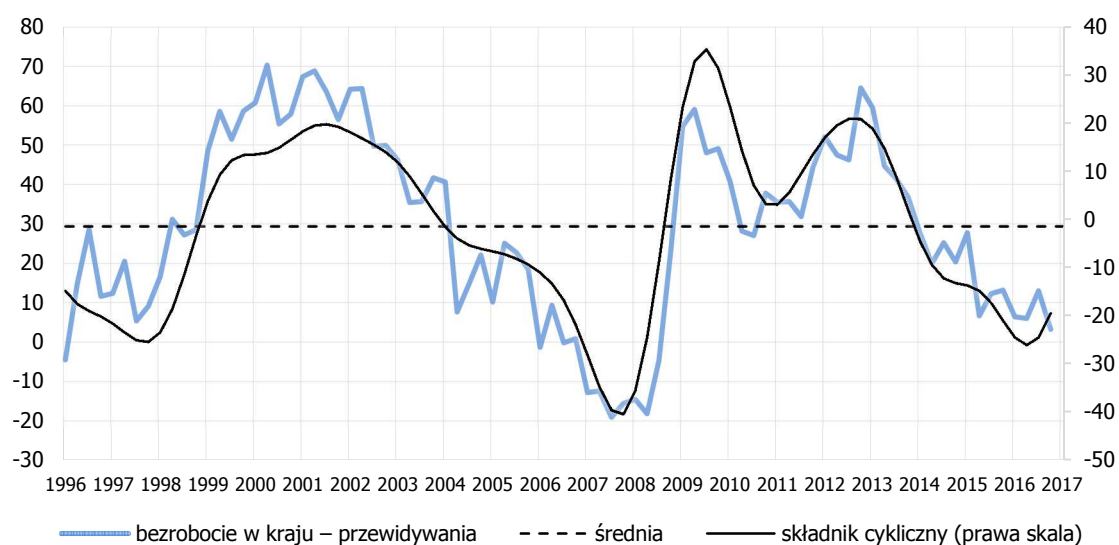
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. wyraźnie dużo wyższe	5,4	6,1	6,3	5,2	5,8	7,4
2. znacznie wyższe	11,1	15,8	8,9	15,3	13,0	14,9
3. nieco wyższe	41,8	43,4	39,0	39,8	38,9	48,5
4. takie same	38,5	31,9	43,3	36,2	41,3	27,9
5. niższe	3,3	2,8	2,6	3,6	1,1	1,4
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-11,6	-4,7	-13,5	-8,9	-9,5	-0,5

ZMIANA CEN – PRZEWIDYWANIA

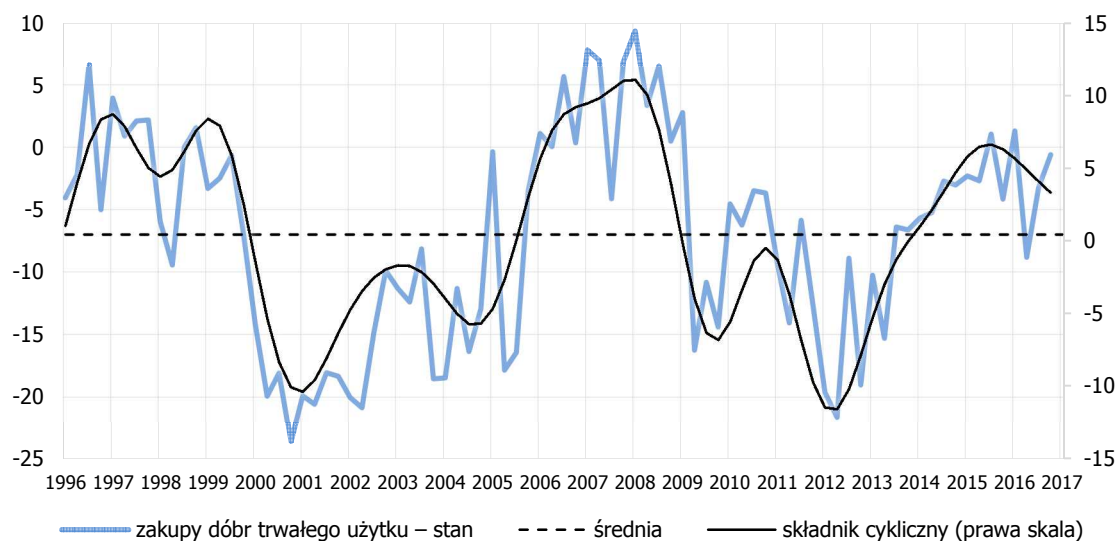
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. wzrost cen będzie szybszy	16,0	20,5	30,9	27,2	25,4	31,5
2. ceny wzrastać będą tak samo	43,3	40,3	23,6	32,8	33,3	36,0
3. ceny wzrastać będą wolniej	10,7	10,9	10,8	11,2	8,5	13,0
4. ceny będą mniej więcej takie same	29,5	27,0	31,4	27,1	31,2	18,4
5. ceny nieco zmaleją	0,4	1,2	3,3	1,8	1,7	1,1
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	22,6	25,9	23,7	28,3	24,7	39,2

BEZROBOCIE W KRAJU – PRZEWIDYWANIA

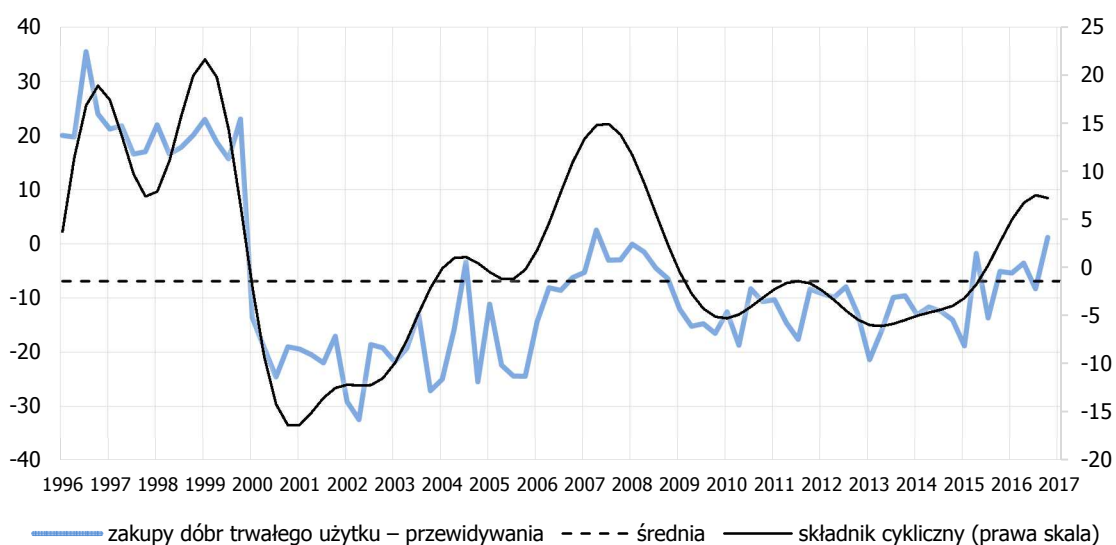
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. gwałtownie wzrośnie	4,4	6,7	5,9	6,3	10,0	6,1
2. nieznacznie wzrośnie	34,4	34,6	25,8	26,2	29,2	24,5
3. pozostanie takie samo	42,7	37,5	44,1	41,2	39,3	41,9
4. nieznacznie zmaleje	18,4	20,9	23,9	25,8	19,9	25,1
5. gwałtownie zmaleje	0,1	0,3	0,4	0,5	1,6	2,4
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	12,3	13,2	6,5	6,1	13,0	3,3

ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – STAN

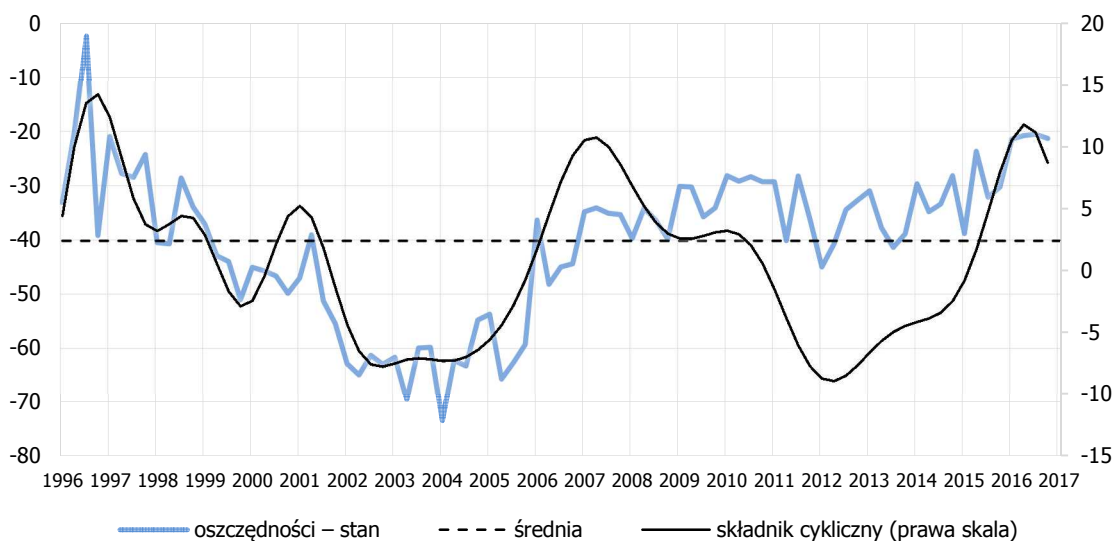
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. tak, teraz właśnie jest odpowiedni czas	14,4	11,9	16,8	8,3	9,9	15,2
2. obecny czas nie jest na to ani dobry, ani zły	72,3	72,0	67,8	74,6	77,0	69,0
3. nie, nie jest to czas odpowiedni	13,3	16,1	15,5	17,1	13,1	15,8
saldo (1.-3.)	1,1	-4,1	1,3	-8,8	-3,2	-0,6

ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – PRZEWIDYWANIA

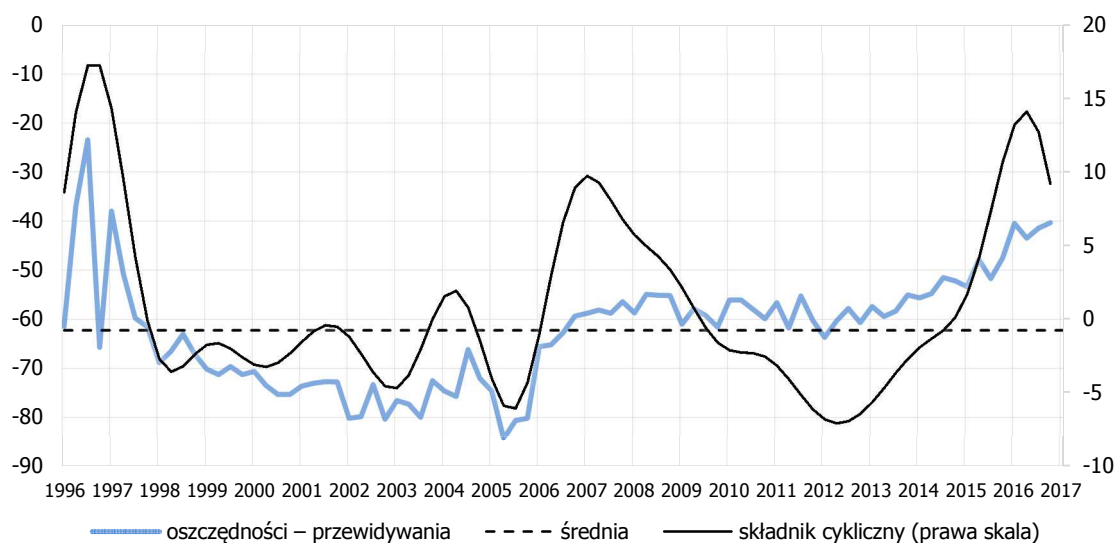
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. dużo większe	7,9	8,1	8,6	7,6	5,3	8,2
2. nieco większe	11,8	12,6	15,6	15,6	14,6	21,1
3. podobne	44,3	54,9	47,7	51,4	53,3	48,1
4. nieco mniejsze	16,8	10,0	12,7	12,9	11,6	10,2
5. dużo mniejsze	19,1	14,5	15,4	12,5	15,1	12,4
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-13,7	-5,1	-5,3	-3,5	-8,2	1,2

OSZCZĘDNOŚCI – STAN

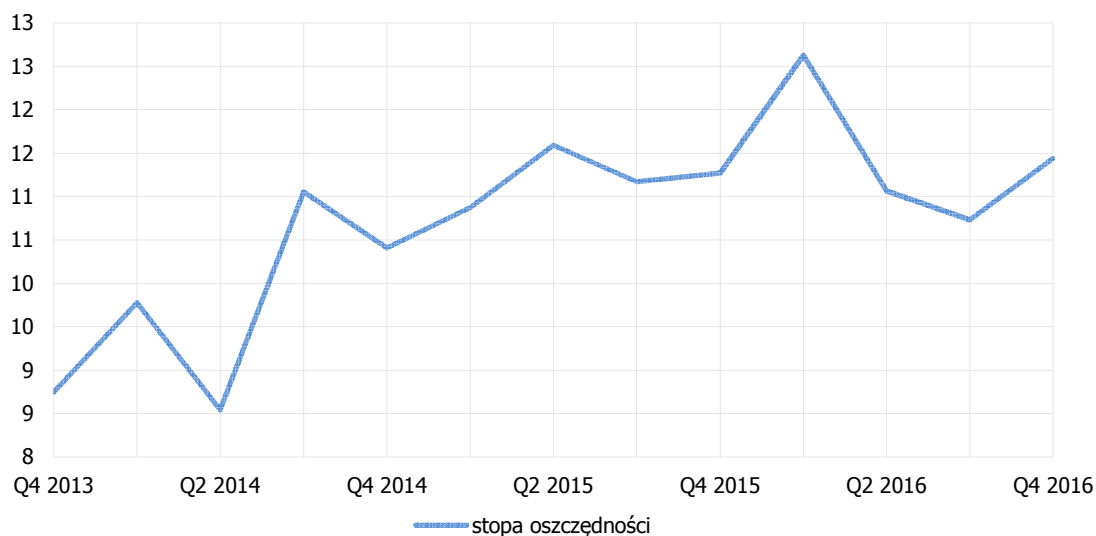
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. bardzo dobry czas, aby oszczędzać	3,7	4,9	6,8	4,6	2,9	4,7
2. dobry czas, aby oszczędzać	25,0	27,4	29,4	32,6	33,4	31,8
3. raczej niekorzystny czas, aby oszczędzać	46,1	37,9	42,0	42,2	47,2	43,4
4. bardzo niekorzystny czas, aby oszczędzać	25,3	29,8	21,9	20,6	16,5	20,1
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-32,1	-30,2	-21,4	-20,8	-20,5	-21,3

OSZCZĘDNOŚCI – PRZEWIDYWANIA

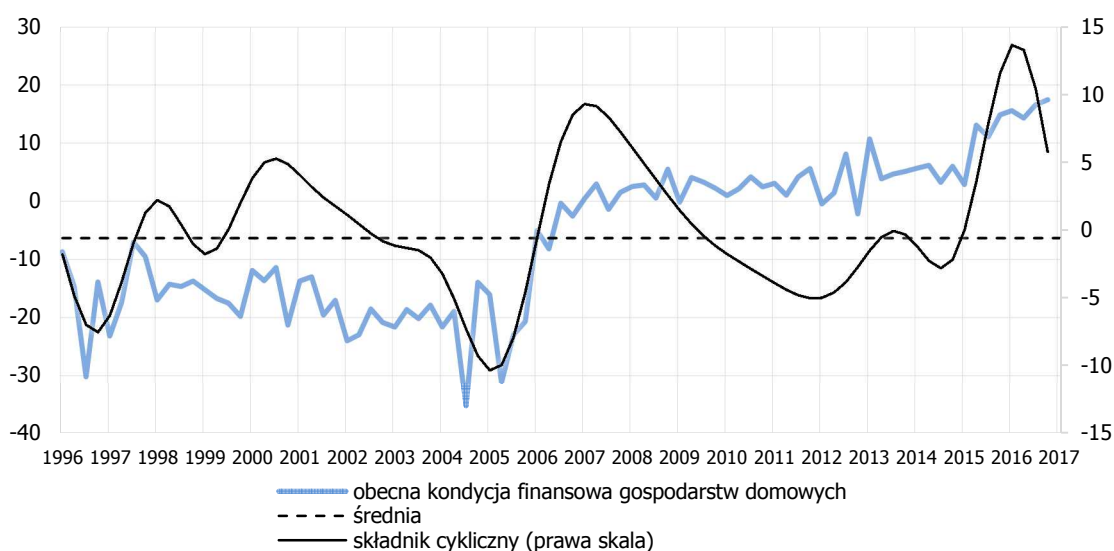
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. bardzo duże	4,3	3,0	5,4	3,1	5,0	5,2
2. dość duże	9,7	14,6	17,3	16,5	14,4	17,0
3. znikome	50,5	49,3	45,6	51,0	53,8	47,4
4. żadne	35,6	33,1	31,7	29,4	26,7	30,3
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-51,7	-47,5	-40,5	-43,5	-41,4	-40,3

STOPA OSZCZĘDNOŚCI

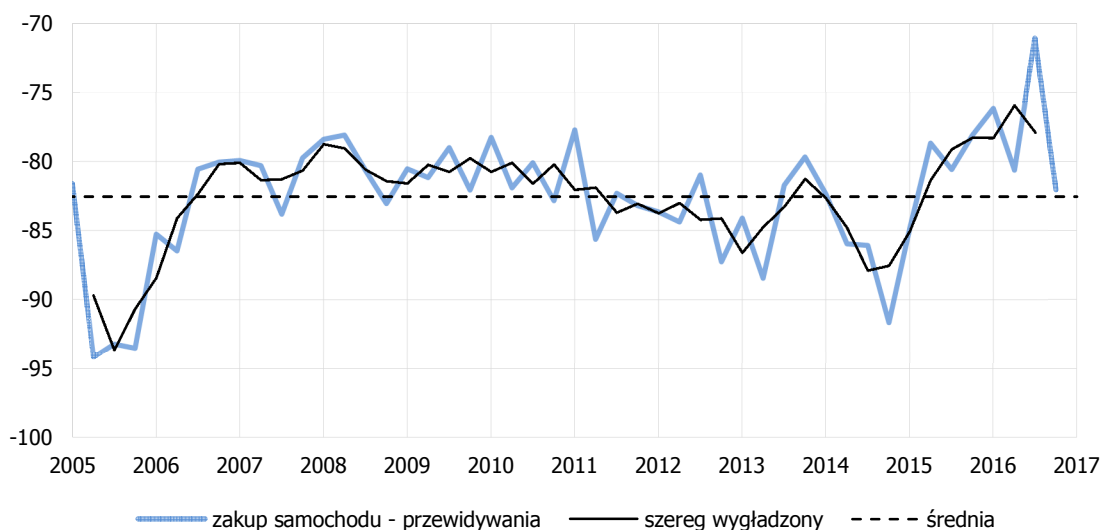
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. więcej niż 30 % dochodów	5,6	5,9	7,2	4,3	5,3	4,8
2. od 20 % do 30 % dochodów	9,5	8,6	11,4	10,2	7,6	7,8
3. od 10 do 20 % dochodów	26,1	27,9	31,7	27,2	26,3	34,3
4. mniej niż 10 % dochodów	58,9	57,7	49,6	58,3	60,8	53,1
saldo (1×0,35+2×0,25+3×0,15+4×0,05)	11,2	11,3	12,6	11,1	10,7	11,4

OBECNA KONDYCJA FINANSOWA GOSPODARSTW DOMOWYCH

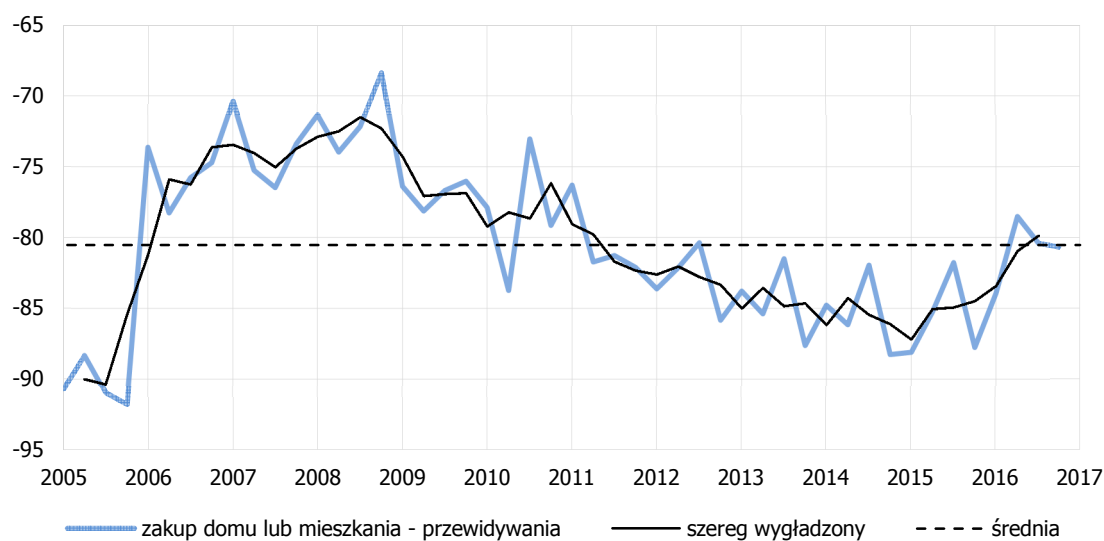
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. wpadamy w długi	4,7	3,5	5,2	5,2	3,9	5,7
2. przejadamy nasze oszczędności	9,0	8,8	8,0	6,7	7,0	5,8
3. nasz dochód z trudem starcza	48,6	46,1	42,2	46,4	45,2	40,9
4. nieco oszczędzamy	35,0	37,8	39,9	37,7	39,7	43,3
5. dużo oszczędzamy	2,7	3,8	4,8	4,1	4,1	4,4
saldo (5+0,5×4-0,5×2-1)	11,1	14,9	15,6	14,3	16,6	17,5

ZAKUP SAMOCHODU – PRZEWIDYWANIA

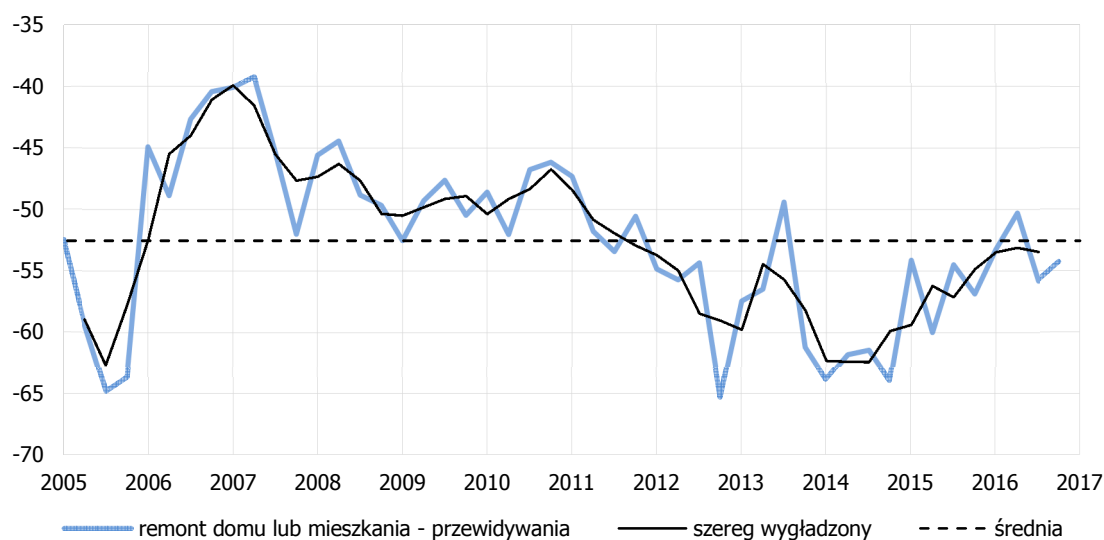
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. bardzo duże	2,2	2,8	2,4	1,3	4,8	2,3
2. dość duże	6,1	5,8	7,5	5,0	7,1	4,0
3. niewielkie	11,9	15,1	15,8	18,6	17,5	14,7
4. zdecydowanie żadne	79,9	76,2	74,4	75,1	70,6	79,0
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-80,6	-78,1	-76,2	-80,6	-71,1	-82,1

ZAKUP DOMU LUB MIESZKANIA – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. zdecydowanie tak	3,3	0,7	2,1	4,0	4,0	4,0
2. możliwe	5,6	4,3	4,5	5,6	4,6	4,6
3. raczej nie	6,6	8,9	10,2	10,3	9,4	9,0
4. zdecydowanie nie	84,5	86,1	83,2	80,1	82,0	82,5
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-81,8	-87,8	-83,9	-78,5	-80,4	-80,7

REMONT DOMU LUB MIESZKANIA – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. bardzo duże	7,8	5,2	4,9	6,8	5,7	6,6
2. dość duże	10,8	10,4	11,2	12,6	9,1	11,3
3. niewielkie	27,3	34,4	40,5	34,6	38,1	31,2
4. zdecydowanie żadne	54,0	50,0	43,5	46,0	47,0	50,9
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-54,5	-56,9	-53,2	-50,3	-55,8	-54,3